ПАНЧЕНКО
Марія Олександрівна
mary1@ukr.net
к.е.н., доцент, Одеський національний політехнічний університет

ОЛЕЙНИКОВА
Олена Олексіївна
ms.oleyna@gmail.com
старший викладач, Одеський національний політехнічний університет

ДОБРОВОЛЬСЬКИЙ
Олександр Ігорович
магістр, Одеський національний політехнічний університет

УДК 658.5

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

THE SYSTEM MANAGEMENT OF THE STRATEGIC POTENTIAL OF ENTERPRISE

Стаття показує теоретичні особливості управління стратегічним потенціалом підприємства за допомогою побудови відповідної системи управління. Представлена методологія для формування збалансованого стратегічного потенціалу підприємства.

Статья показывает теоретические особенности управления стратегическим потенциалом предприятия с помощью построения соответствующей системы управления. Представлена методология для формирования сбалансированного стратегического потенциала предприятия.

The article shows the theoretical feature of management of enterprise strategic potential by the construction of proper control system. Methodology for forming of the balanced strategic potential of enterprise is presented.

Ключові слова: *стратегічний потенціал, модель, принципи, система управління потенціалом*

Ключевые слова: *стратегический потенциал, модель, принципы, система управления потенциалом*

Keywords: *strategic potential, model, principles, system of management potential*

ВСТУП

Проблема управління потенціалом підприємств у сучасній економіці займає усе більше місця в теоретичних дослідженнях економічної науки й практичної діяльності менеджерів підприємства. Одним з найбільш трудомістких і мало досліджених у теорії й практиці управління підприємствами є завдання побудови організаційно-економічних і управлінських механізмів формування стратегії розвитку, найважливішим компонентом якої є механізми формування ефективно функціонуючого його потенціалу. Найбільш вагомий внесок у розвиток теоретичних і практичних аспектів стратегічного управління підприємством з урахуванням такої складової, як стратегічний потенціал підприємства, зробили такі вітчизняні та закордонні вчені та економісти, як: О.С. Виханський, Т. Йеннер, О.О. Колесніков, Б.М. Мізюк, І.П. Отенко, О.В. Ревенко, О.М. Таран, Н.В. Шелегеда, Г.О. Шульга.

МЕТА РОБОТИ полягає у визначені змісту та сутності системи управління стратегічним потенціалом підприємства.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи стали наукові праці провідних вітчизняних і зарубіжних учених-економістів з проблеми стратегічного управління, законодавчі акти, нормативні документи в сфері управління діяльністю господарюючих суб'єктів, дані статистичної та фінансової звітності українських підприємств.

При проведенні дослідження використано методи структурно-логічного аналізу, методи системного, статистичного й графічного аналізу, експертних оцінок, матричний та економіко-математичного моделювання.

РЕЗУЛЬТАТИ

Стратегічний потенціал підприємства розглядається як взаємопов'язана сукупність ресурсів, які знаходяться в його розпорядженні та мають вирішальне значення для досягнення стратегічних цілей, оцінки можливих меж функціонування у майбутньому, виходячи з прогнозованих умов зовнішнього середовища. Сферою його застосування є оцінка перспективних можливостей підприємства щодо зростання ефективності функціонування та зміцнення конкурентоспроможності на ринку.

Основними складовими стратегічного потенціалу підприємства, які визначають його потенційні можливості, є:

1. Спроможність до проведення макроекономічного аналізу ситуації в країні та регіоні діяльності.
2. Спроможність до прогнозування змін в обсязі та структурі споживчого попиту.
3. Спроможність до аналізу та прогнозування кон'юнктури ринків ресурсів та капіталу, розробки та

реалізації ефективних стратегій взаємодії з ринками для залучення необхідних ресурсів.

4. Спроможність до забезпечення стійкості підприємства до негативних змін у зовнішньому середовищі функціонування за рахунок розробки та реалізації ефективних захисних стратегій.

5. Спроможність до ефективного використання інвестиційних можливостей щодо розвитку ресурсного потенціалу.

Для вирішення проблеми формування збалансованого стратегічного потенціалу промислового підприємства необхідна методологія, що відображає три базові процеси:

- синтез структури стратегічного потенціалу підприємства, що дає можливість визначити не тільки основні складові стратегічного потенціалу підприємства, але і з'ясувати показники-індикатори, за якими можливо виміряти фактичний стан стратегічного потенціалу підприємства;
- діагностика фактичного стану стратегічного потенціалу підприємства;
- прогноз можливих тенденцій структурних змін стратегічного потенціалу підприємства.

Створення системи управління стратегічним потенціалом підприємства допомагає впорядкувати процеси формування потенціалу підприємства відповідно до внутрішніх закономірностей господарської діяльності і необхідна для: - виявлення поточного стану стратегічного потенціалу підприємства; - перевірки відповідності поточного рівня стратегічного потенціалу підприємства обраній стратегії; - розвитку стратегічного потенціалу підприємства; - виявлення найкращих способів використання стратегічного потенціалу підприємства. На рис. 1 представлений порядок управління стратегічним потенціалом підприємства.

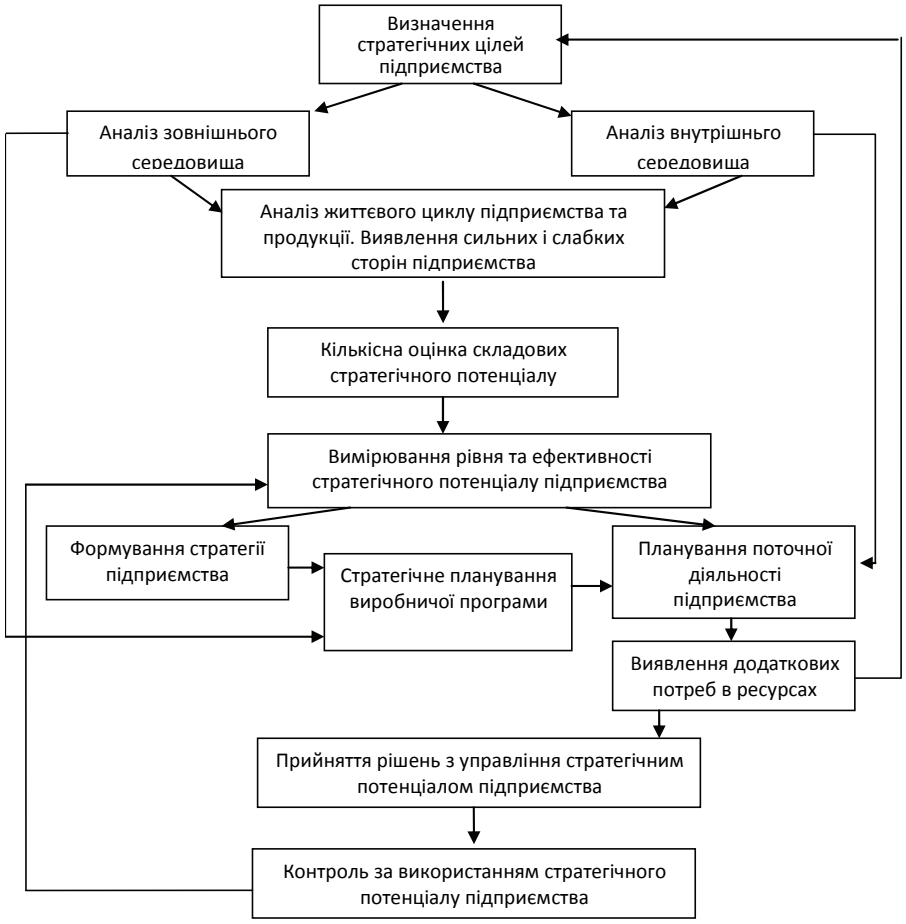

Рис. 1. Порядок управління стратегічним потенціалом підприємства

Оцінка перспективних можливостей розвитку внутрішнього потенціалу підприємства передбачає проведення наступної роботи:

1) формування системи показників (елементів стратегічного потенціалу), що обумовлюють внутрішні перспективи зростання конкурентного статусу підприємства як у стабільних, так і у нестійких економічних умовах, що склалися в країні.

2) оцінка можливостей розвитку окремих елементів стратегічного потенціалу (наприклад, може використовуватися метод балів).

3) визначення значущості окремих елементів стратегічного потенціалу для розвитку підприємства в цілому.

4) узагальнення індивідуальних оцінок перспектив розвитку внутрішнього потенціалу [6].

Стратегічний аналіз внутрішнього середовища підприємства, залежно від конкретної ситуації, може бути унікальним. З огляду на системний підхід до аналізу потенціалу підприємницької діяльності і відповідності структури аналізу стратегічного потенціалу підприємства структурі розроблюваної

для нього стратегії, доцільною вважається така структура:

● аналіз окремих видів бізнесу підприємницької організації;

● аналіз функціональних підсистем організації;

● аналіз структурних підрозділів організації;

● аналіз усіх бізнес-процесів організації [4, с.163].

За для ефективного формування стратегічного потенціалу в умовах нестійкого зовнішнього середовища потрібно приділити увагу наступним факторам:

а) політичним факторам;

б) ринковим факторам, аналіз яких дозволяє керівництву підприємства уточнити стратегію та зміцнити позиції на ринку;

в) факторам конкуренції, для здійснення постійного контролю з боку підприємства за діями конкурентів;

г) соціальним факторам, що включають такі показники, як зміна суспільних цінностей, відносини, сподівання й інтереси;

д) державним факторам. Держава встановлює систему нормативних актів, що регулює діяльність суб’єктів ринку [5 с. 173].

Таким чином, аналіз факторів, які впливають на формування стратегічного потенціалу підприємства дозволяє сформувати перелік загроз, які можуть вплинути на діяльність підприємства в цілому.

ВИСНОВКИ

Стратегічне управління будь-яким підприємством у ринковому середовищі зосереджується на правильному визначенні поточних позицій підприємства на ринку, показників його господарсько-фінансової діяльності, сильних і слабких сторін. В сучасних умовах адекватність прийнятої стратегії розвитку бізнесу або території стратегічним цілям залежить від результатів стратегічного аналізу. Стратегічний аналіз формує інформаційну базу для прийняття рішення, але його методи залежать від складності внутрішнього та зовнішнього середовища господарської системи. Система методів стратегічного аналізу та інформаційне коло джерел залежать від економічних відносин в регіоні та традиційної чи інноваційної спрямованості потенціалу підприємства.

Список використаних джерел

1. Блонська В.І. Вдосконалення методики аналізу стратегічного потенціалу підприємства / В.І. Блонська // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010.- Вип. 20. – С. 171-175.

2. Ковтун О.І. Стратегія підприємства: підручник / О.І. Ковтун. – Львів «Новий Світ –2000», 2011. – 680 с.

3. Михайленко М.М. Стратегічний потенціал підприємства як об’єкт управління: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук / М.М. Михайленко. – К., 2006. – 28 с.

4. Мізюк Б.М. Стратегічне управління підприємством : підручник / Б.М. Мізюк. – Львів: «Магнолія Плюс», 2012. – 395 с.

5. Швець Є.В. Системний підхід щодо формування структури стратегічного потенціалу підприємства / Є.В. Швець // Вісник Нац. тех. ун-ту «Харківський політехнічний інститут». – 2013. – № 16. – С. 170-176.

6. Михайленко М.М. Стратегічний потенціал підприємства як об’єкт управління [Електронний ресурс] / М.М.Михайленко. – Режим доступу: www.rusnauka.com/3_ANRR_2014/Economics